

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

राष्ट्रीय सेवा योजना

“वार्षिक अहवाल”

सत्र २०२० – २०२१

व्ही. एस. पी. एम. अॅकेडेमी ऑफ हायर एज्युकेशन नागपूर द्वारा संचालित

जवाहरलाल नेहरू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

वाडी, नागपूर.

“वार्षिक अहवाल”

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ नागपूर संलग्नीत व्ही. एम. पी. एम. अँकेडमी ऑफ हायर एज्युकेशन नागपूर द्वारा संचालीत जवाहरलाल नेहरू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वाडी आणि राष्ट्रीय सेवा योजना रा. तु. म. नागपूर विद्यापीठ नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात विविध प्रकारचे कार्यक्रम आयोजित केले जातात. त्यांचा अहवाल खालील प्रमाणे आहे.

युवकांचे प्रभावी व्यक्तिमत्व घडविण्याचे कार्य शिक्षण क्षेत्राद्वारे होत असते. तरूणांमध्ये सामाजिक बांधिलकीची जाणीव व सेवाभाव निर्माण करण्याचे कार्य महाविद्यालयीन स्तरावर राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रमाद्वारे होत आहे. तरूणांमध्ये समाजसेवेची जाण झाल्यानंतर त्याचाच पुढचा टप्पा म्हणजे राष्ट्रसेवा होय.

सत्र २०२०-२१ च्या आरंभापासुनच कोवीड-१९ च्या प्रादुर्भावाला सुरुवात झाल्यामुळे या सत्रात शासनाने अनेक नियम लावून लॉकडाऊनला सुरुवात केली त्यामुळे शैक्षणिक व इतर क्षेत्रात अनेक प्रकारचे निर्बंध लावलेले असल्यामुळे २०२०-२१ या सत्रात महाविद्यालयातील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना सत्राच्या सुरुवातीला महाविद्यालयात येण्यास बंधने असल्यामुळे प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे रासेयो स्वयंसेवकाची नोंदणी करण्यास अनेक अडचणी निर्माण झाल्या. त्यानंतर ऑनलाईन पध्दतीद्वारे रासेयो स्वयंसेवकाची नोंदणी करण्याचे ठरविण्यात आले. त्यानुसार सत्राच्या सुरुवातीला रासेयो स्वयंसेवकाची नोंदणी करण्यासाठी गुगल फार्म तयार करण्यात आला व महाविद्यालयातील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सेवा याजनेत प्रवेश घेण्याकरीता गुगल फार्मची लिंक वितरीत करण्यात आली. प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन भरलेल्या गुगल फार्म च्या आधारे मंजुर युनिट नुसार त्यांचा प्रवेश निश्चित करण्यात आला. गुगल फार्म द्वारे प्राप्त माहितीच्या आधारे प्रवेशित विद्यार्थ्यांची यादी तयार करून रा. तु. म. नागपूर विद्यापीठ नागपूर येथील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाला पाठविण्यात आली.

गुगल फॉर्मद्वारे प्राप्त माहितीच्या आधारे त्यांचा एक व्हाट्सएप ग्रुप तयार करण्यात आला या माध्यमातून त्यांना वेळोवेळी सुचना व मार्गदर्शन करण्यासाठी एक माध्यम तयार झाले. त्यानंतर प्रवेशित एकूण १०० विद्यार्थ्यांसाठी गुगल मिटवर किंवा व्हाट्सएपच्या माध्यमातून इंडकशन प्रोग्रामचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमात राष्ट्रीय सेवा योजनेचा उद्देश व स्वयंसेवकाचे कार्य या विषयावर महाविद्यालयातील रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ. एस. एम. बोरकर यांनी कार्यक्रमाची रूपरेषा मांडली. या कार्यक्रमाला उपस्थित महाविद्यालयातील एन. सी. सी. व स्पोर्ट विभागाचे प्रमुख डॉ. सारंग खडसे सर यांनी आपतकालीन परिस्थितीत रासेयो स्वयंसेवक योद्धा म्हणून काम करण्यासाठी नेहमीच तत्पर असल्याबद्दल कौतुक करीत कोणत्याही नैसर्गिक आपत्तीमध्ये राष्ट्रीय सेवा याजनेचा स्वयंसेवक समाजसेवेसाठी धावून गेला आहे. तो नेहमीच पुढे गढून समाजसेवेचे कार्य करीत

आला आहे व यापुढेही तो करीत राहिल असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. कार्यकारी प्राचार्य यांनी अध्यक्षिय मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे संचालन महाविद्यालयातील इंग्रजी विभाग प्रमुख डॉ. लीना गटोड यांनी कले तर आभारप्रदर्शन मराठी विभाग प्रमुख डॉ. कल्पना बोरकर यांनी मानले. महाविद्यालयाचे मंत्र गुरू झाल्यापासूनच कोरोनाचा प्रसार होणार नाही याची पूर्ण खबरदारी घेण्यात आली. प्रत्येकाने मास्क, सॅनिटायझर व शास्त्रिक अंतर या त्रिसुलाचा वापर होतो की नाही याची खबरदारी महाविद्यालयात घेण्यात आली.

२१ जून २०२० :- आंतरराष्ट्रीय योगा दिवस

योगासने व प्राणायाम नियमित केल्याने स्वास्थ्य निरोगी राहाते आणि रोग प्रतिकारक शक्ती वाढते. योग प्राणायामाच्या माध्यमातून प्रतिकार शक्ती वृद्धिंगत केल्यास कोविड १९ व इतर रोगांचा प्रतिकार करता येवू शकतो. एकदा आपण स्वतःला योगासनाच्या सुलभ चाकोरीत बसवून घेतले की योगाला पुरक अशी एकूण शारीरिक व मानसिक पार्श्वभूमी तयार होते. हा विचार रूजविण्यासाठी संपूर्ण जगभर २१ जून हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिवस म्हणून साजरा केला जातो. जून २०२० या महीन्यात कोविड १९ च्या प्रादूर्भावाची परिस्थिती असल्यामुळे रासेयोच्या परिपत्रकानुसार प्रत्येकाने स्वतःच्या घरी योग व प्राणायाम करून योग दिवस साजरा करण्यात आला. योग व प्राणायाम केल्याने मन व शरीर यांचा समतोल साधला जावू शकतो. ही सवय आपल्या जगण्यातील दैनंदिनीचा भाग झाला पाहिजे. या उद्देशाने महाविद्यालयातील रासेयो स्वयंसेवक, विद्यार्थी, शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांना कोरोनाचे नियम पाळून स्वतःच्या घरी अंगणात, गच्चीवर आंतरराष्ट्रीय योग दिवसाच्या निमित्ताने योगासने व प्राणायाम करण्यासाठी मार्गदर्शन करण्यात आले. प्राणायामाने निरोगी जीवन जगता येते. सोबतच आसन केल्याने शरीर लवचिक होतो. त्याकरिता रोज सुर्यनमस्कार करण्याची सवय प्रत्येकाने स्वतःला लावून घेतली पाहिजे, प्रत्येकाने आपल्या शारीरिक व्याधीनुसार आसने व प्राणायाम केले पाहिजे असे मार्गदर्शन रासेयो कार्यक्रम अधिकारी यांनी केले. या उपक्रमात महाविद्यालयातील रासेयो स्वयंसेवक, प्राध्यापक, विद्यार्थी, शिक्षकेत्तर कर्मचारी मोठया संख्येने सहभागी झाले.

स्वातंत्र्य दिन १५ ऑगस्ट:-

महाविद्यालयात मोठया उत्साहाने दरवर्षी साजरा केल्या जात असलेल्या स्वातंत्र्य दिन १५ ऑगस्ट २०२० ध्वजारोहणाच्या कार्यक्रमाची पूर्व तयारी म्हणून रासेयो स्वयंसेवकांद्वारे कोविड १९ च्या नियमांचे पालन करून ठराविक स्वयंसेवकानद्वारे १४ ऑगस्ट ला महाविद्यालयात श्रमदान करण्यात आले. रांगोळया, पताका व तोरणे, चुना व रंगगोटी, स्वच्छता इत्यादी कामे रासेयो स्वयंसेवकानी श्रमदान करून पूर्ण केली.

२४ सप्टेंबर राष्ट्रिय सेवा योजना स्थापना दिवस:-

२४ सप्टेंबर राष्ट्रिय सेवा योजना स्थापना दिवस कोविड १९ च्या निर्वाहामुळे गुगल मिटवर आभागी पध्दतीने साजरा करण्यात आला. या दिवशी विद्यार्थ्यांना रासेयोच्या स्थापनेमागचा हेतू, उद्देश व आपली जबाबदारी या उद्देशाने कार्यक्रम अधिकारी डॉ. एस. एम. बोरकर व डॉ. सारंग खडसे यांनी मार्गदर्शन केले.

२ ऑक्टोबर महात्मा गांधी जयंती:-

जवाहरलाल नेहरू कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, वाडी येथे एन. एस. एस. विभागाद्वारे २ ऑक्टोबर महात्मा गांधी व लालबहादूर शास्त्री यांचा जन्मदिवस हा दिवस जगभर आंतरराष्ट्रीय अद्विंसा दिन म्हणून साजरा केला जातो. कोविड १९ चा विचार करता महाविद्यालयात यानिमित्ताने अतिशय मोजक्या रासेयो स्वयंसेवकांच्या उपस्थितीत गांधी जयंती निमित्त स्वच्छता अभियान व एक दिवसीय शिबिराचे आयोजन करण्यात आले. त्याकरिता मा. प्राचार्य यांचेकडून कार्यक्रमाकरिता परवानगी घेण्यात आली. मा. कार्यकारी प्राचार्य, डॉ. सारंग खडसे, यांनी एन. एस. एस. स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. अध्यक्षिय भाषणात मा. कार्यकारी प्राचार्यांनी आपण ज्या परिसरात राहतो तो परिसर स्वच्छ ठेवणे हे आपले कर्तव्य आहे. त्यामुळे परिसर रोगमुक्त होऊन आपण आजारापासून कसे दूर राहू यासंदर्भात मार्गदर्शन केले. शौर महात्म्यांना वंदन व फोटोला पुष्पहार अर्पण करून कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली. त्यांच्या कार्यातून रासेयो स्वयंसेवकांनी प्रेरणा घ्यावी हा त्यामागचा खरा उद्देश आहे. यातूनच समाज सेवेची भावना विद्यार्थ्यांच्या मनात निर्माण होत असते. तसेच २६ नोव्हेंबर संविधान दिवस, १ डिसेंबर एड्स दिन, २० डिसेंबर संत गाडगेबाबा पुण्यतिथी, १९ फेब्रुवारी छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती इत्यादी कार्यक्रमांचे आयोजन मोजक्याच रासेयो स्वयंसेवकांच्या उपस्थितीत कोरोना संसर्गाचे नियम पाळून महाविद्यालयात महापुरुषांच्या जयंत्या व पुण्यतिथीचे कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले. यावेळी महापुरुषांच्या जीवनकार्यावर मुल्यात्मक शिक्षणाचा भाग म्हणून महापुरुषांच्या चरीत्रातून बोध घेण्यासाठी वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यात आले.

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने कोरोना महामारीच्या संकटापासून दुर राहण्यासाठी जनजागृती करण्याकरिता रासेयो स्वयंसेवकांना ऑनलाईनच्या माध्यमातून वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यात आले. विविध श्रेत्रातून घेण्यात येणारे वेबिनार व सेमिनारला उपस्थित राहण्यासाठी रासेयो स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन व प्रेरित करण्यात आले.

कोरोना संसर्ग लक्षात घेता शासनाने ठरवून दिलेल्या दिशानिर्देशांचे वेळोवेळी पालन करीत २०२०-२१ हया सत्रात जनजागृती करण्यासाठीचे उपक्रम राबविण्यात आले. रासेयो स्वयंसेवकांना ममाजात,

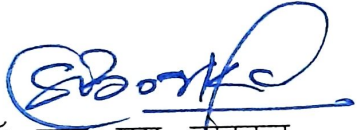
आजुबाजूच्या लोकांना, आपआपल्या गावात, मोहल्यात लोकांना कोरोना महामारीच्या त्रिसूत्राचा वापर करून कोरोना संसर्गापासून कसे दुर राहता येईल या सर्दभांत वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यात आले.

रक्तदान हे महादान आहे. एका मानवाचेच रक्त दुस-या गरजू मानवाला जीवनदान देते. आजच्या युगात ते सर्वश्रेष्ठ दान मानले जात आहे. आजपर्यंत मानवी रक्ताला कोणताही पर्याय उपलब्ध नसल्याने रक्तदान करणे हा एकमेव पर्याय समाजापुढे आहे. करीता रक्तदान करावे.

“रक्तदान करा राष्ट्रीय एकात्मता वाढवा”

“रक्तदान आहे जीवन दान, ते वाचवते दुस-याचे प्राण”

स्वच्छता सर्वेक्षण, प्लॉस्टिकमुक्त भारत, पर्यावरण संवर्धन, वृक्ष लागवड या सारख्या वर्षभर गवाविण्यात आलेल्या या उपक्रमांसाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक, महाविद्यालयाचे कार्य. प्राचार्य, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे मोलाचे सहकार्य मिळाले करीता रासेयो कार्यक्रम अधिका-यानी सर्वांचे आभार मानले.

डॉ. एस. एम. बोरकर
एन. एस. एस. कार्यक्रम अधिकारी
ज. ने. कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय वाडी, नागपूर

डॉ. एम. एन. भजभुजे
कार्यकारी प्राचार्य
ज. ने. कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय वाडी, नागपूर

जवाहरलाल नेहरू महाविद्यालय
वाडी, जि. नागपूर

पावून संरक्षण करण्यासाठी घ्यावयाची दबाता

- 1) मास्क लावूनच बोल.
- 2) विद्वेषणी जाण्याचे टाळा.
- 3) घड्याने दिलेल्या सूचनांचे काटेकोर पालन करा.
- 4) पायले हाथ दर देन तासाने साबणाने कमीत कमी २० सेकंद स्वच्छ धुवा.
- 5) व्यवहार करतांना जास्तीत जास्त अंतर ठेवूनच व्यवहार करा.
- 6) भाज्या, फळे, स्वच्छ धुवून वापरा.
- 7) अल्कोहोल युक्त सॅनिटायझरचा हात स्वच्छ करण्याकरीता वापर करा
- 8) या रोगावर सद्या तरी लस उपलब्ध नाही त्यामुळे स्वतःची काळजी स्वतः घेणे हेच हिताचे आहे.
- 9) ताप, सर्दी, कोरडा खोकला आल्यास दवाखान्यात जावून योग्य उपचार घ्यावे.
- 10) घरी राहा व सुरक्षित राहा.

को - कोई भी
रो - रोड पर
ना - ना निकले

अगर हमसब ने इसका सरुती से पालन नहीं किया तो इसका मतलब बदलते देर नहीं लगेगा:-

को - कोई
रो - रोने वाला भी
ना - ना रहेगा

अन्नाई

